

Hősihalottak.

Már behorpadtak a sirok, elkorhadtak a keresztek, bemohosodtak a fejfák, felszáradtak a könnyek és elkoptak a fekete fátylak, az idő kereke nagyot fordult, új nemzedék cserepesedett fel, megváltozott a világ arculata, csak a magyar bánat egén nem olvadt fel a feledés gyógyító írja. Idegen szemlélő talán csodálkozva látja ezt a nagy-nagy szomorúságot, talán meg sem érti, miért örizzük mi ennyire a multat és miért nem iparkodunk szabadulni a gyásztól?

Hát lehet elfelejteni az apát, a testvért, a vőlegényt és a multat, amelyben néha mosolygott az ajkunk és azt hittük, azt éreztük, hogy van célja az életünknek. Már pedig mi magyarok eltemettünk mindent, ami kedves volt, ami idekötött bennünket. Csodálatos multunk, parányi nemzetünk küzdelmei és apró örömei pihennek ezeréves országunk hantjai alatt.

Eddig a fájdalomban az égő sebek ápolásában volt az erőnk. Ha nevetett az egyik szemünk, könny patakozott a másikból. Más nemzet fiainak emlékezetében lassanként elmosódtak a legutóbbi világháborús emlékei is. Berendezkedtek az új életre, magukba szívták a modern gondolkodás nemzeti célokat elhomályosító tanait, melyek nem az összesség, hanem az egyesek jólétét hirdetik. A fiatalok beteges képzelődésnek, öreges gyengeségnek csúfolnak minden olyan emlékeztetést, ami a multba nyulik vissza. Ezeknek az az elvük, hogy csak a jövőnek élnek és a multhoz semmi közük sincs, mert abból nem volt hasznuk. Minekünk ez a gondolkodás éppen olyan érthetetlen, mint a mienk önéik.

Ennek a modern elvnek köszönhetjük Trianont, ami letörölte arcunkról a mosolygás halvány ár-

nyékát is és azóta borus, magabiztos multon rágódó a magyar. Rabok vagyunk még meghagyott földünkön is és bármennyire cseng fülünkben elrabolt véreink jajsza, legfeljebb lejjebb ejtjük a fejünket, erősebben megcsikordul a fogunk és huzzuk tovább az igát. Hét-százezer testvér áldozta fel életét négy esztendő alatt a magyar multért és jobb jövőért. Mi megittmaradtunk és nyomja vállunkat a rettenetes örökség. Hiszen még sirni sem járhatunk el hozzájuk, mert idegen szuronyerdő mered a mellünknek, ha leakarjuk róni a kegyelet adóját.

Mi öreg katonák nem félünk a világ nyelvetől, nem szégyeljük azokat a könnyeket, amelyeket a

régi pajtasok sorainkból kidőlt vidám cimborák hirtelen elmulása miatt ejtünk. Nekünk beszélhetnek modernségről, nemzetköziségről és felvilágosodottságról. Mi még a régi „maradi” kor szülöttei vagyunk és azok is maradunk és gyermekeink lelkebe is belecsepegtetjük, ha kell, belemarjuk fájdalmunkat és álmunkat. Ezért nem értenek meg az idegenek, ezért mosolyogják meg mérhetetlen bánatunkat azok, akik már elfelejtették a közelmult világéget, akik érzéketlenül mennek el a behorpadt sirok, korhadó, mohos fejfák és felszáradt-könnyű vidám arcok mellett. Mi nem felejtethetünk, mert akkor megcsúfolnánk hőseinket és meggyaláznánk önmagunkat.

„Gazdasági reformtervek gazdasági ismeretek nélkül.”

Fenti cím alatt megjelent a „Magyarság”-ban gazdasági reformtervem el- len egy nagyhangú Délibábos kritika, amelynek mindenegyes pontját már újságcikkemben megcáfoltam.

A cikkíró abban a mániában szenved, hogy a bankokratikus rendszer tudományos jelleggel bír és ennél fogva megállapításai abszolút tévesek.

A bankokratikus rendszer nemzetpusztító rendszer. Ezt minden élőszónai hitelesebben bizonyítja az elmúlt pénzügyi válság, amely nemzetünknek 16 milliárd pengő kárt okozott. A magas kamatlábbal és igazságtalan kartellárakkal elvonja a bankokrácia a nemzet munkajelményeit, amit a mai általános nyomorúságos helyzet megcáfolhatatlan módon bizonyít. Világos tehát előttünk az a tény, hogy az olyan pénzügyi és gazdasági rendszer, amely az emberiségnek 99,9 százaléknak nyomorúságát hozza magával, nem bírhat tudományos jelleggel. Pénzügyi és gazdasági tudomány csak egy olyan rendszertől fakadhat, amely az egész emberiségnek jólétét és fejlődését biztosítja. Más szavakkal a tudomány ott kezdődik, ahol a fejlődés vele karonfogva jár.

A bankokratikus rendszer megítéléséhez szükséges a következő reális tényeket figyelembe venni.

Jelenleg cirka 400 millió papírpengő forog közkézben. A takarékos és folyószámlabetétek kitesznek 1.600 milliót. Az arany- és ezüsttartalékok pedig 300 milliót. Ennek a 2.300 milliárd aranyfedezete jelenleg 92 millió aranypengő, vagyis 4 százalék. Az arany tehát úgy viszonylik a 2.300 millió pengőhöz, mint kenyérhez a kenyérhez.

Jelenleg az egész világon az évi aranytermelés 2.250 millió pengő, viszont az aranyigény 3.200 millió pengő. Tudnivaló, hogy a világ aranytermelése óriási csökkenésben van, viszont az aranyigény a világon mindenütt emelkedik és amennyiben a mai aranytermelési ütem nem változik, abban az esetben 35 év múlva ott tartunk, hogy aranyat pénzfedezetnek felhasználni egyáltalán nem lehet, mert nem lesz arany erre a célra.

Íme látjuk, hogy akár kedves nekünk, akár nem, az aranyfedezeti rendszer meghalt, erről vitatkozni éppen olyan hiába való, mint fiatalágunkat visszasi- ratni.

A mai technikai korszakban kell végre-valahára, hogy a reális tényeket elismerjük, mert csak így kerülünk arra az igazságos útra, ahol a mai nyomoru-

ságos helyzet megoldási lehetőségével találkozunk. Egy 1.000 lóerős gőzgép megfelelő gőzmennyiséget követel, az pedig diktálja a kalóriát, azaz szénmennyiséget. Gazdasági téren a termelés és alkotás hasonlóan diktálja a forgótőke mennyiségét, vagyis mindig csak annyit tudunk termelni, azaz alkotni, amennyi forgótőke rendelkezésünkre áll.

Ha tehát a mai 4 milliárdos termelés mellett nyomorúságban él ugyiszólván az egész nemzet, akkor kell, hogy annyival többet termeljünk, mint amennyit a helyzet parancsol. És pedig:

- 1) az életstandardok kielégítésére,
- 2) a külföldi és belföldi adósságunk kamat- és törlesztésére,
- 3) az állami háztartás biztosítására,
- 4) a meglévő vagyon érték csökkentésére,
- 5) a nemzeti vagyon szaporodására.

Amennyiben termelésünket és alkotásunkat a franciáival arányosítjuk, ugyanannyi pénzt kell aránylag, hogy kibocsásson nemzeti jegybankunk, mint amennyit a francia jegybank utabocsajtott. Ilyen körülmények között lesz a termelésünk és alkotásunk 10 milliárd, a forgalomban levő pénz pedig emelkedik 4 milliárdig, vagyis a 92 milliós arany- alapunkat tel kell emelni egy milliárdig. Honnan lehetne beszerezni ezt a hiányzó 900 millió aranyat? azt hiszem a cikkíró másképpen beszélne, ha az arany beszerzési probléma ő rá lenne bízva.

Fentiekből azt látjuk, hogy gazdasági életünkben sem hanggal, sem nagyzási mániával, sem pedig egyéni eszmékkel nem lehet boldogulni, mert itt a helyzet diktálja a probléma megoldását és amennyiben nem vagyunk hajlandók ezt az egyedül irányító tényezőt elismerni, abban az esetben szenvedés a büntetésünk.

Világos elméjű nemzetnél nem lehet a forgótőke magasabb kamatu, mint az üzemek átlagos hozama, mert különben az nem forgótőke, hanem uszora-pénz, amely gazdasági életünkre pusztító természettel bír.

Minden nemzet, amelynek külkereskedelme aktív, pénze nem szerepelhet a külkereskedelemben. Amennyiben külkereskedelme passzív, abban az esetben annyi külföldi kölcsönt kell felvenni, vagy pedig behozatalát annyival csökkenteni, amennyit a helyzet követel, mert más mód nincsen. Továbbá jogában áll minden nemzetnek áruját külföldi valutáért eladni s ennél fogva eleget tehet külföldi kötelezettségeinek, ezzel a kapott valutával.

Továbbá tudnivaló, hogy külkereskedelmünk pénzügyi lebonyolítása devizákkal történik olyképpen, hogy ezek naponta rendszerint kiegyenlítik egymást, oly annyira, hogy alig fordul elő némi differencia. Jegybankunk helyes politikája, hogy évek óta annyi devizát tart készletben, amennyit a külkereskedelmi deviza kiegyenlítéseket követelnek minnelfogva pénzünk évek óta a külkereskedelmi kiegyenlítéseknél nem szerepel.

Mindezekből azt látjuk, hogy se a magyar pénznek sem pedig az aranynak egyáltalában nem is kell szerepelni külföldi vonatkozásban.

A bankokrácia évszázadok óta jelszavakkal dolgozik. Ilyen jelszava jelenleg az „inflató”. Az a mese, hogy az infláció pénzügyi válságot idézhet elő abszolút téves. A pénz szerepe az áruval szemben mindig alárendelt. Az áru ára diktálja a pénz értékét és nem pedig megfordítva. Pl. a kartellárak, vagy más monopólistikus árak meghatározásának diktatórikusan a pénz értékét, de feltűnően látjuk ezt a külföldi gazdasági indexszámokból is. A svajci frank aranyfedezete 1914 július 1-én volt 61 százalékos, indexszáma pedig 100 volt. 1932 január 1-én volt a svajci frank aranyfedezete 161 százalékos, indexszáma pedig 155 százalékos emelkedett. Más szavakkal 1914-ben amikor a frank aranyfedezete csak 61 százalékos volt, 100 franknak olyan vásárlóereje volt, mint 1932-ben 155 franknak amikor aranyfedezete ugyiszólván három-

„A MUNKA” TÁRCÁJA

VERSEK.

Írta: Csányi Medárd Endre.

Urnep előtt.

Jön felénk. Közelg a nap,
mikor mindenki, ki őt szereti,
— legyen az munkás, vagy munkaadó
de mégis... követi.

Rózsaszirmok hullnak majd
utján eléje. Megérdemelte.
Nem ismered? Miért nézel
mond, kérdő szemekkel
most reám?

Hiszen csak Ő az, ki annyi pofon,
korbács, köpés után
meghalt Lelkedért a... Golgotán.

Légy üdvözlöve május!

Általunk, kik epedve vártunk, kívántunk,
feléd sóhajtottunk és most itt vagy.
Látod? A gonosz tél sok fának
csecsemőbimbóját előre letépte,
s a metsző hideg szél a földre teperte.
Átkozott, ki tettel!

Légy üdvözlöve május! Te tizenkét társad
legszebbike. Tűzeld szépségeddel
napunkat az égen, kacagi feléje,
hogy beleszeressen újra a földbe.

Májusfa lesz meglásd, jutalmad érette,
s emléked megmarad szívünkben...
[örökre.

Tavaszi dal.

Tavaszi lett ime, fakad a rügy,
kiváncsi már a kis rügyecske.
Kukucsál kifelé, dobog levélszive,
s nem tudja szegényke,
mi lesz jövőndője?

Óh! te bohó bimbó. Levél leszel,
s csókolgat szeliden, lányan
a déli szél...

Ne higgy nekil Hamis a tavasznak
[minden csókja,
mert eljövend az ősz
és elsárgult arccal — őseid után —
te is lehullasz majd élettelenül
a földre... porba.

Szeretem a hazámat.

Több nincs. De ezt az egyet
nem adom. A... hazámat.
Érette mondom el mindennapimamat.

Majd jön. Egy szebb, boldogabb jövő
s halott hazám akkor lehull rólad
a... szemfedő.

És élsz. Új vérrel, néppel, hittel
sok ezer évig.

Szegény hazám! De addig!... addig?

Ilyeneké a... menyország.

Olyan hideg volt a kicsi keze,
mikor a köruton találkoztam vele.
Vitte az „A B C”-könyvet iskolába
és mosolygott a hét éves baba.

Templom elé értünk és ő így szólt:
„Ide most bemegyek!” Be is ment.
A szent Szív oltárnál azután letérdelt,
maga mellé tette az „A B C”-könyvet,
keresztet vetett s ártatlan szemével
oly sokáig nézte az oltáron levő...
[születet.

Élet—Halál.

Mi vagy Te Élet?
Hallod kérdésemet?
Válaszolj hát tüstént kérdő szavamra,
megnyugtatósamra.

És szólt az Élet: „En csak várakozás
vagyok a halálra.”
Hallál hát csakugyan te vagy
a jövőm? Most már nem tűnődöm.

Látom halál, te „igent” intettél,
mert születésemkor jegyesem lettél.
És el fogsz majd „akkor” jönni értem,
hogy elvigyél.

Hová viszel halál?
Mondd meg végrel!

És a halál csontos kezével
felmutatott az Égre... Égre.

szor annyi volt. Ezek a hiteles számok a napnál is fényesebben bizonyítják azt a tényt, hogy az áru diktálja a pénz értékét, tekintet nélkül, hogy mennyi az aranyfedezete. Kizárólag a tőzsdéspekuláció kénye-kedve szerint alakulnak az áru árak, a deviza és valuta, azaz pénzürtékek, anélkül, hogy bármilyen államhatalom ez ellen tehetne, mert a bankokratikus tőzsdrendszer szerint a pénz, azaz a bankkrácia az ur. A pénzdevalváció alkalmából Európában legalább 100 millió ember koldusbotra jutott, de egyetlen országban sem történt intézkedés, hogy ezen tervszerű nemzetszűrés miatt valaki meg legyen büntetve.

A cikkíró úgy tüntette fel az „Amerikai Federal Reserve Bankot”, mint hogyha ez volna az egyedüli pénzkibocsátó bank Amerikában, hol annak forgalomban levő pénze az összforgalomnak egyharmadát teszi ki. Pénzfedezete pedig a törvények szerint van meghatározva s ennél fogva az amerikai pénznek 100 százalékos értékpapír, vagy 200 százalékos ingatlan fedezete is lehet. Hogy a Federal Reserve bank kereskedik az arannyal, igaz, de ez minden európai és amerikai jegybanknak meg van engedve.

Figyelmében ajánlom a cikk írójának a következő törvényeket, rendeleteket és forrásmunkákat, áttanulmányozás végett, hogy ebben a kérdésben helyesen lássa a helyzetet.

Az amerikai banktörvény alap törvény 1838 évi, IV/18-án lépett életbe. Ezt a törvényt póttörvények követték: 1838 évi IV/25-én és V/20-án. Továbbá 1840 évi V/10-én, 1851 évi V/7-én 1863 évi VI/3-án, 1864 évi III/3-án 1865 évi XII/5-én, 1873 évi I/14-én, 1875 évi VII/12-én, 1900. III/14-én és 1908 évi I/1-én.

Van még egynéhány póttörvény, amely azonban egy sem változtatja meg az 1838 évi alaptörvényt.

A forrásmunkák a következők:

Obst: Notenbankwesen in den Vereinigten Staaten von Amerika 1903.

Marcuse: Betrachtungen über das Notenbankwesen in den Vereinigten Staaten 1906. Derselbe, Das National Bankgesetz von 1874, in seiner heutigen Fassung. (Gesetz text, 1908.)

M. Wirth, Handbuch des Bankwesens (Grundzüge der Nationalökonomie Bd. III.) 3 auf Köln 1883.

M. Prager. Die Währungs- und Bankenreform in den Vereinigten Staaten von Amerika 1900.

Stubbe, Organisation des Amerikanischen Bankwesens, in Jahrb. f. Gesetzg. Verwaltung und Volkswirtschaft d. D. R. 1907 (daselbst auch voll ständige Vebersicht über die neuere amerikanische Bankliteratur.)

A cikkíró kifogásolta, hogy munkámban statisztikai számokkal bizonyítottam, hogy az egyes nemzetek a bankokratikus rendszer folytán mennyire eladósodtak 1785—1913-ig, vagyis kimutattam, hogy 1785-ben esett egy francia állampolgárra 69.1 korona államadóssági teher, ami 1913-ban már 776 koronára emelkedett, vagyis minden francia újszülött gyermek, aki 1913-ban született 776 korona államadósságot örökölt.

Amennyiben 1785-től 1913-ig az európai államadósságot 5 százalékos kamathalmozással kiszámoljuk, kitűnik, hogy a végeredmény éppen 65 százalékkal annyit tesz ki, mint a mai Európa nemzeti vagyona.

Azt hiszem minden ember, aki a kulturális haladásnak a híve és egy atom logikai gondolkodással bír, kell, hogy belássa azt az elvitathatatlant tényt, hogy az aranyfedezetű jegybankrendszer a kulturális haladással párhuzamosan az egyes nemzetek eladósodását magával hozza s ennél fogva csak idő kérdése, amikor minden nemzet munkaeredményének nagyobb részét, az adósság utáni kamat elvonja.

A cikkíró azt hangoztatta, hogy abban az esetben, ha az új gazdasági reformtervemet bevezetésre kerül, ez az első napon csődöt fog mondani. Figyelmeztetem a cikkíró urat, hogy amint a vitorláshajósok annak idején nem voltak hivatva a gőzhajót kritizálni, ugyanez a törvény áll a cikkíró urra, annál is inkább, mert részletes tervemről — kritikája után itélve — halvány sejtelmé sincsen. Biztosítom azonban, amennyiben a sors engem oda fog állítani, hogy gazdasági tervemet bevezessem, azzal éppen olyan diadalt fogok aratni, mint Fulton a maga gőzhajójával. **Bell Miklós.**

A Justice for Hungary tragédiája.

Magyarország gyásznapija.

Az elmúlt szombaton, május 21-én bizakodó jókedvvel emelkedett a magasba magyar remények szárnyán a rákosi repülőtérén az Óceánt átrepülő Justice for Hungary. A kormánykerékkel az óceánrepülés hőse, Endresz György és Bittay Gyula, ültek. És szállt, szállt a hatalmas gépmadar magyar remények szárnyán a repülő kongresszusára, Róma felé... Már ott keringelt az örök város felett, olasz ég alatt, amikor, amikor ó Isten, micsoda megpróbáltatás, micsoda magyar tragédia van abban, hogy a cél előtt megtorpant az óriási gép s a két hőssel együtt barát olasz földön halálát lelta az Élet, Hit és Remény... Nagyon megfogta nagyon próbára tette ez a fájdalom a magyar szíveket. Nem esett annyi eső mostoha magyar földre, mint amennyi könny hullott ezen a napon. Még csendesebb, még halottabb lett ez az ország, a földkerekség országai közül a legnyomorultabb. Mit tartogatsz a számkra, mit adsz érte Istenünk, hogy elvesztettük a Justice for Hungaryt hőseivel együtt? Ugy éreztem, hogy mindnyájunknak valami nagyot kellene tenni, valami nagyot, a fájdalomhoz illőt. Szétfeszíteni körülöttünk az abroncsot. Élni vagy meghalni, de nem örök sebbel a szívünkben lassan sorvadni el. Nagy megpróbáltatás volt Istenünk a Justice for Hungary tragédiája, de nagy erkölcsi érték egy nemzet szenvedésének mérlegén. Örök párázs, amit csak lángra kell lobbantani, hogy meggyújtsa ezt a vén Európát — a magyar igazságért. Ők megcselekedték, amit megkövetelt a Haza. Jegyezzétek meg kedves magyar testvéreim: „dulce et decorum est pro patria mori.” (Tóth Mátyás dr.)

Hírek és különféle

Vitézavatás. F. hó 23-án avatták Balassagyarmaton vitézzé Donászy Viktor (Győző) helybeli kereskedőt, aki néhány héttel ezelőtt kisebbfokú agyvérzésben betegedett meg. Az új vitéz a gyógyulás után van s személyesen jelenhetett meg a megható és érdekes ünnepségen, melyen összesen négy vitézt avattak. Városunk közönsége meleg szeretettel köszöntötte a világháborút követő idők egyik legszebb alkotásának: a „Vitézi rendnek” új tagját. Megértjük a nagy célt, melyet ezen intézmény szolgál. Tudjuk, hogy sok-sok névtelen derék magyar megérdemelte volna és megérdemelné a „vitéz” jelzést, melyet a magyaroknak oly szíken csepegtetett vitézségi érdemek alapján engedélyez a kormányzó, de nem az egyénekenkénti elbírálás fontos itt, hanem az egész világ által elismert magyar vitézség csodálatos példáinak megőrzése, ébrentartása egy szebb, jobb jövő biztosításának érdekében. Ennek tudatában köszöntjük az új vitézt társaival egyetemben!

Esküvő. Zorkóczy Erzsike és Juraskó Elek június 2-án délután 12 órakor tartják esküvőjüket Budapesten a farsori evangélikus templomban. „Minden külön értesítés helyett.”

Halálozás. F. hó 25-én temették nagy részvét mellett Praznovszky Sándor vendéglőst, aki hosszú szívbetegekedés után 48 éves korában meghalt. Temetése, melyet Traum Péter esperes végzett, nagy részvét mellett folyt le az Omke, az Ipartestület és nagyszámú gyászoló közönség jelenlétében. A sirnál az Omke helyi fiókja nevében Singer Gyula búcsúztatta a megboldogultat, aki éveken át mint kereskedő elnöke és egyik megalapítója volt ezen egyesületnek.

A 19-iki munkáslelképásztori konferencia befejezése után száz területű közbéd volt a K. Kör kis termében. Az ebéd alatt felköszöntött mondtak: Payer János p. helynök az egri érsekre, vitéz Subik Károly a világi vezetőkre, Szenté László ig. v. Subik Károlyra, Fischer Ferenc ig. v. vendégekre, Csintalan József Payer János helynökre és Traum Péter esperesre, Harkabusz László az új munkára, Traum Péter az eladókra, Dr. Csepela Lajos a ker. sajtóra, Szántay István a más vallású jelenlevőkre, Tarcsafalvi Lajos Tobler Jánosra, Tobler János v. Subik Károlyra és Jánosy Ödönre, míg a szót ismét vitéz Subik Károly zárta be.

Halálozás. Borvan Pál hentes és mészárosmester 35 éves korában meghalt. Súlyos agyliágyagulladás ölte meg a hatalmas természetű iparost, akit halála előtt néhány órával hoztak haza Pestről. Temetése Urnapján d. u. volt óriási részvét mellett. A ravatalnál és sirnál a katolikus körök és acélgyári dalárda énekeltek gyászdalokat. Iparos társai vették vállukra a koporsót, amelyet sok koszorú borított. A sirnál Gacza Frigyes búcsúztatta a jólelkű, emberbarátságáról ismert, szorgalmas iparost.

A Szent Erzsébet Róm. Kath. Nőegylet folyó évi július 3-án a Polkterasz feletti SBTC sportpályán rendezte meg az évi népnépzést, mely az elmúlt évben is karácsonyi segélyakciónak a jótékonyasági alapjainak legfőbb forrása volt. Sorsolással, hideg- és melegbüffével, gulyásfőzessel, látványos mutatványokkal, zenekari hangversennyel, világpostával, szerpentincsatával, lampionos szerenáddal, tánccal köti össze a kedvesnek és nagyszabásúnak ígérkező nyári ünnepélyt. Sorsjegyek már a jövő héten kaphatók. Kérjük Salgótarján nemesszövetségét az akció — mely a kellemes szórakozást a hasznossal köti össze — szíves felkarolására és támogatására!

Ha Ön is szíves helyezze a tisztaságra és higiénia, úgy csakis a Ligeti csemegekereskedésben vásárolhat, a nagytrafik mellett. — Nagy választék, legolcsóbb árak!

A huszonötösök ünnepségei.

Junius 4., június 19-én.

Idestova három vagy talán négy éve is annak, hogy egy lelkes kis gárda nekifogott a volt losonczy 25-ös gyalogezred emléktáblájának városunkbani felállításához. A losonczy gyalogezred nemcsak városunkból egészítődött ki, de Losoncz megszállása után a legközelebbi és legméltóbb hely csak Salgótarján lehet, ahol az ezred elesettjeinek emléket állítanak.

Ez az elgondolás előbb gyűjtőivek formájában, majd egy, a mindnyájunk élénk emlékeztetésében élő nagyszerű estély után igyekezett összeszedni azt a pár ezer pengőt, amely szükséges az emlékműnek a katolikus templom támfalazatában való felállítására.

A nagy erőfeszítés a végéhez közeledik. A kicsiny, de lelkes csapat munkájának gyümölcse megérőfélben van s szinte már csak az utolsó simítások vannak hátra, hogy mint készre tekinthesünk Bóna Kovács hazánkfia nagyszerű alkotására.

Érdeklődünk az emlékmű bizottságnál az utolsó simítások iránt s az ott kapott felvilágosítások még szebb világításban tüntették fel ennek a lelkes gárdának munkáját.

Részt a még hiányzó néhány pengő begyűjtésére, részint a bajtársi társadalom seregszemléjére, de nem utolsósorban a város szegényeire való tekintettel mindekelőtt egy hatalmas arányú szindarab vezeti be az ünnepségek sorozatát. Mint már több számunkban is hírt adtunk, Magyarország egyik legelső színészeinek **Csontos Gyulának** vendégzereplésével egybekötve az Ipartestület nagytérmeben Szabó István huszonötös hadnagy vezetésével, Röder Alfréd rendezésével **junius 4-én este** színre hozzák városunk legjobb műkedvelői **A tábornok urat**.

A sok vadonatúj díszlet, a lelkes hangulatu próbákon tapasztalt szereplési készség s ily előkelő részvétel a szindarab játékszámban, biztos záloga a sikernek, a darab kitűnő lepergésének. De az a bajtársi érzés, amely a mult huszonötös estély termét is zsufoláson túl megtöltötte, biztosítja ennek a június negyedik estének a látogatottságát is. De jól is van ez így! Végre is a lövészárkok szolidaritása nem lehet papirosbarátság, emberek szíveiben és szívek tömegeiben kell annak megnyilvánulnia.

Jöjjön el tehát minden frontharcos, huszonötös és más ezredbeli egyaránt június 4-én este, de jöjjön el az is, aki tisztelettel tekint a mult nagy szenvedéseinek letéteményesei felé!

Egyébként részletes tájékoztatást a falragasok adnak.

Az ünnepség főnapja értesülésünk szerint június 19-én lesz, amidőn a már befalazott emlékdomborművet József főherceg avatja fel. Erre néve a részletes programot jövő számunkban hozzuk.

„Ki kell építeni a nemzet belső frontját.”

Ez a revízió kivívásának legfőbb feltétele: ki kell építeni a nemzett belső frontját. Ezt hirdette Bethlen István gróf a fővárosban tartott revíziós gyűlésen. Akik az igazságot hirdetik, azok egy táborban legyenek. Ne ellenségnek tekintsük egymást, ne gyűlöletet szítsunk, hanem egyetértve dolgozzunk a nagy és szent célunkért. Ne engedjétek, hogy megszűnjék a bizalom magyar és magyar között. Az érvek harcát ne a sárral és piszokkal való dobálás váltsa fel, mert kölcsönös vádaskodásban nem merülhet ki a közélet.

Ezek Bethlen István szavai, amelyet a sokezer főnyi hallgatóság lelkes helyesléssel fogadott. Azután a következő figyelmeztetés is benne van Bethlen beszédében: Ne csüggedjétek, ne habozzatok és ne engedjétek, hogy a nagy nemzeti célkitűzések elsorvadjanak és hogy belső egyenlenség és belső harc következzen.

De hozzátette, hogy szükség van olyan cselekvő erőkre, amelyek az igazság megvalósítása érdekében erejüket latbavetik. Ezt a munkát más, mint a hivatalos diplomácia, vagyis a kormány el nem végezheti. Ebből önként következnek, hogy a vezetés feladata a revízió kérdésében is a kormány bölcsességére hárul. Bethlen elmondotta, hogy tíz éves kormányzása alatt mindig megtette mindazt a revízió érdekében, amit az adott körülmények megengedtek. És bizonyos az, hogy a jelenlegi kormány is ugyanabban a szellemben működik és mindent megtesz, amit a revízió eszméjének szolgálataiban az adott körülmények között meg lehet tenni.

Az egységes nemzeti front ki is alakult a fővárosi revíziós nagygyűlésen. Eckhardt Tibor, aki politikában erősen hadakozik Bethlen ellen, a gyűlésen mondott beszédében teljesen azonos gondolatokat juttatott kifejezésre, mint Bethlen István. A magánbecsület, a tekintély, a közérdek, a rend — ugymond Eckhardt Tibor, — ezek azok a tényezők, amelyekről ma a revízió függ. Türelemre és legyelmelmeztségre van szükség a nemzet

részéről, mert aki tovább bírja türelmemel a mai nehéz helyzetet, a mai gazdasági háborút: valójában az fogja megnyerni a világháborút.

A gyűlés többi szónoka is hasonló szellemben beszélt. Sztranyavszky Sándor hirdette: nemuljon el minden ami önzés, ami egyéni érdek, ami a közérdekkel szemben áll. Nagy Emil pedig kiemelte nagy jelentőségét annak, hogy meg tudunk egyezni egy közös javaslatban és a revízió kérdésében egységes frontot tudunk alakítani.

Mindenkép nevezetes esemény a revíziós gyűlésnek ez az emelkedett nemzeti tartalma. Nevezetes nemcsak a revízióért folytatott küzdelemnek, hanem a belső politikának szempontjából is. Reméljük, hogy a gyűlésen fejtegetett nemesszárnyalású igéknek meg lesz az üdvös átalakító hatása a belső politikai harcokra is. Reméljük, hogy ezután meg fog szűnni a féktelen izgatás az Eckhardt által kiemelt nagy nemzeti tényezők: a magánbecsület, a közérdek, a tekintély és a rend ellen. Reméljük, hogy egyetlen komoly számbavehető politikai sem a parlamentben, sem a sajtóban, sem az országban nem fog olyan izgató politikát követni, amely alkalmas arra, hogy próbára tegye az ország türelmét, vagy megbontsa a nemzet legyelmelmeztségét és kitartását a tengernyi bajok között.

Mert hirdetni a nemes eszméket, amelyek a nemzet belső, lelki erejének összetartását vannak hivatva szolgálni és a cselekvést, a tetteket a politikai és közéleti magatartást is szorosan és szigorúan az eszmékhez szabni: vajmi gyakran két egymástól eltérő világ gyanánt mutatkozik a valóságban. Ez a kettős kép különösen a kormány működésének bírálataiban szokott megnyilvánulni. Múltánys belátással kísérni a kormány nehéz helyzetét: ez is hozzátartozik az összefogó, tisztult nemzeti gondolkodás kialakulásához. Reméljük, hogy meghíltetve a revízió gondolatától, a jövőben nem lesz eltérés a szárnyaló eszmék és a valóság világa között.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik felejtethetetlen jó férjem elhunyt alkalmából fájdalomukat szíves részvételükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton fejezem ki hálás köszönetemet. Özv. Praznovszky Sándorné és családja.

Az Evangélikus Nőegylet jövő vasárnap, június 5-én 6 órakor a városi kioskban majális rendez, amelyen először megünnepeljük a hittanvizsgán résztvevő gyermekeket, majd a meleg virsli és sütemények remélhető elfogyasztása után a fősarnok terraszáról toronyzenekonzert szórakoztatja a közönséget, amelyen a zenét Ursutz József karnagy vezetésével az acélgári zenekar fűzős-quantetje, műkedvelőzenekar és tárogató fogja szolgáltatni. Ennek végétével tűzijáték következik. Beléptidj nincs. Önkéntes adományokat elfogadnak. Műsor a helyszínen váltható.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó férjem elhunyt alkalmából megnyilvánult jóleső részvételt ezúton mondok hálás köszönetet, akik ennek bármi módon kifejezést adtak. Külön megköszönöm a Róm. Kath. Dalárda és az Acélgári Dalárda szerető közreműködését. Özv. Borvan Pálné és családja.

Pesti dalosmadárkák éneke verte fel 20-án a Borbély-liget Ludovika játszótérének csendjét, amikor a Veres Pálné Leánykollégium 68 salgótarjáni kirándulója Akácfaünnepet rendezett ott szép számú közönség érdeklődése mellett. Komoly és tréfás dalok, többszólamu karénekek, pompás és sokszor megismételt magán- és csoporttáncok, szavaltatok és beszédek tették változatossá a műsort, amely egyben az iskola szellemét is híven tükrözte. — A Télesi Dalma és 3 tanárnő társa vezetésével tanulmányi kiránduláson itt járt leánysereg először az acélgárat tekintette meg, majd megjárta Somosköt (ahol a várba a csehek nem engedték őket fel) Salgót, a Palackgyárat s a gyári cserkészotthon romantikus szállításának s a látottaknak szép emlékeivel, kiváltkép Fabini Henrik és Szenté László igazgatók iránti hálával eltelve, mindenkinek felelt azonban Dr. Kovács József bányafőorvos és nejevel szemben, kik az előkészítő munkálataikat nagy odaadással és szeretettel látták és végezték el sok és még dalban, nótázással (az állomáson) sem elmondható köszönettel szívükben tértek vissza a fővárosba.

A Mansz elnöksége ezúton is felkéri azon tagjait, akiknek magyarruhájuk van, hogy holnap 11 órakor a Főtéren tartandó Hősök ünnepén a „Mansz” képviselőtársaságban magyarruhában megjelenni szívesek legyenek. Ugyancsak kérjük tagjainkat, hogy a különböző hitfelekezetek istentiszteletén is minél nagyobb számban megjelenni szíveskedjenek. Bocsánatkéréssel igazítjuk helyre, hogy a május 9-iki ingyenebéd teljes költségét nem Keresztényi Istvánné, hanem Szentpétery Istvánné volt szíves vállalni, amiért újból hálás köszönetünket tolmácsoljuk.

Vége egy örömdetes hír. A Takarékpénztárak és Bankok egyesülete vidéki körzetének elnökei tisztelegtek a napokban Báro Korányi Frigyes pénzügyminiszterrel, hol részletesen kifejtették, hogy a hitelélet újabb megindítása a gazdasági élet újjászülését eredményezné s különösen az aratás finanszírozásáról feltétlenül gondoskodni kellene, mert ezen mulik a mai gazdasági helyzet jobbrafordulása. A pénzügyminiszter megígérte ezen kérdés gondos megvizsgálását és így remény lehet, hogy a régóta várt hitelélet végre megindulhat.

Turisták! A M. K. E. helybeli osztálya f. évi június hó 5-én hivatalos kirándulást rendez a Galyatetőre. Indulás már 4-én, szombaton d. u. 1 óra 10 perckor a főtéri állomásról. Vezető: Rokfalussy Lajos. — Vállalkozó szellemű, jó gyalogos résztvevők Mátraházán át felmennek a Kékesre, majd Parád-füldön át térnek haza. Szállás biztosítása végett előzetes jelentkezés a vezetőnél, vagy Kaszper Kálmán titkárnál június hó 1-ig. Vendégeket is szívesen lát az elnökség.

Hivatalos látogatás a salgótarjáni ref. egyháznál. F. hó 21-től 23-ig a salgótarjáni református egyháznál az egyházmegye esperese, Nagy István nógrádszabolczi lelkész hivatalos látogatáson volt. Kíséretében volt Labancz László körlelkész, nagymarosi református lelkész is. A hivatalos egyházlátogatás, amely a tarjáni egyházközségnek egy adminisztratív, mint belső, vallásos és missziós működése felülvizsgálatára terjedt

ki, f. hó 21-én tartott presbiteri üléssel kezdődött. A szombat délután 6 órakor, a ref. templomban tartott presbiteri ülésen, amelyen Varga Kálmán dr. főgondnok és a lelkész elnököl, Nagy István esperes legteljesebb elismeréssel adózott ref. egyházunk vezetőinek. Meleg szavakkal, mely kegyelettel emlékezett a ref. egyház néhai főgondnokára, Liptay Jenőre, azokra a hervadhatatlan érdemekre, amelyeket a ref. templom felépítésében szerzett. De nem mulasztotta el hangsúlyozni az egész egyház valamennyi hívének példaadó áldozatkészségét sem, különösen kiemelve dr. Varga Kálmán főgondnok és Szabó Dezső lelkész, valamint a presbiterium fáradhatatlan buzgólkodását. Másnap, vasárnap d. e. 8 órakor a ref. tanulóifjúság jelent meg Nagy István esperes előtt, aki kollokviumot tartva velük meggyőződött arról, hogy az ifjúság mely vallásosságban nevelődik, gondos és elmélyülő lelki képzésben részesül. D. e. 10 órakor a rendes vasárnapi Isten-tisztelet Nagy István esperes végezte. Mélyen vallásos áhitattal fakadó, magasztos eszmékre felépített egyházi beszéde kitörőhatalmú nyomokat hagyott a gyülekezet valamennyi hívének lelkében. Az espereslátogatással kapcsolatban kell megemlékeznünk a ref. egyház helyi életének egy másik, ugyancsak vasárnap, f. hó 22-én lefolyt eseményéről. Ezen a napon alakult meg a ref. középiskolai diákság „Soli Deo Gloria” szövetségének helyi csoportja. A szövetség, amelynek célja a középiskolai ref. tanulóifjúság vallásos meggyőződésének elmélyítése, Fonyódy Sándor központi titkár küldte ki a salgótarjáni csoport megalakításának irányítására. A helybeli reálgymnázium ref. tanulóit az alakuló összejövetelen lelették a szokásos ünnepélyes fogadalmat.

Háztulajdonosok figyelmébe! Ki kaphat adótörleszt? A H. H. Ö. 22 § 5 pontja alapján adótörlesztnek helye van, „ha a bérjövdelem egészben vagy részben igazoltan behajthatatlan, a behajthatatlanná vált bérösszeg erejéig.” A behajthatatlanságot igazolni lehetett a bíróság megkísérelt végrehajtás eredménytelenségével s azzal a ténnyel, ha a bérlet ellen a szóbanforgó házbér esedékessége alál köztartozások fejében megkísérelt végrehajtás lefoglalható vagyon hiányában eredményre nem vezetett. Mindkét igazolás költség és hosszadalmas volt. A háztulajdonosok nem is igen éltek vele. A méltányosság jegyében született meg a 145000/932. VII. a számú P. M. rendelet. Ezen rendelet szerint adótörlesztnek helye van akkor is, ha a bérlet két tanu előtt aláírt nyilatkozatban kijelenti, hogy volt házigazdájának X pengő lakbérrel tartozik s a hátrálék biztosítására semminemű biztosítékkal nem rendelkezik és családjában olyan személy, akitől a hátrálék behajtható volna, nincsen. Ki kell jeleníteni azt is, hogy a nyilatkozatban foglaltak megerősítésére az esküt a bérletől az illetékes bíróság bármikor kivetheti. A nyilatkozat mellé csatolni kell a volt lakónak rendőri kijelentőlap szelvényét, mert csak a már kiköltözött hátrálékos-sal szemben és hat hónapot meg nem haladó lakbértartozás eselén van adótörlesztésnek helye. A felszerelt nyilatkozat a polgármesteri hivatal, illetve községi elöljáróságok iktató hivatalaiban adható be a kiköltözéstől számított 15 napon belül. A mai szomorú időkben, amikor a bérlet egymás „után” fizetése képtelenek lesznek, nagy segítség a háztulajdonoson, ha könnyűszerrel költség nélkül a hátrálék erejéig adótörlesztésben részesül. (T M dr.)

Meghívó. A f. hó 29-én d. e. 11 órakor a Hősök szobránál tartandó kegyeletos ünnepségekre a frontharcosokat (hadirokkantakat) ezennel tisztelettel meg-

hívom és felkérem, hogy az együttes felvonulás céljából a városháza előtt szíveskedjenek (kitüntetések feltűzésével) gyűlekezni. Indulás a városházától fél 10 órakor a templomokba. Az esetleg később érkezőket felkérem, hogy a Hősök szobránál fentartott és külön táblával megjelölt helyen szíveskedjenek elhelyezkedni. Dr. Förster Kálmán polgármester.

Csókolj meg édes — Salgótarjánban. Ki ne emlékeznék még a Hypolit a lakáj nagy sikerére? Az igazi magyar filmek triumvirátusa: a Hypolit a lakáj, Csókolj meg édes és Piri mindent tud. A triumvirátus előkelő első tagja után a másik szép sikereket elért tag, a Csókolj meg édes érkezik városunkba. Az Apollo Mozgósínház jövő hét kedd, szerda, csütörtökjén mutatja be a magyar filmgyártás újabb diadalát. Akik örülni tudnak annak, ami szép és magyar, bizonyára megnézik ezt a filmet is.

Ne küldjük leányainkat külföldre! A külföldi iskoláknál többet nyújt a bpesti

BAAR-MADAS református leánynevelő intézet. Tökéletes modern nyelvi kiképzés. Internátus. Liceum. Továbbképző. Gyors és píró, főző, varró tanfolyam. Buda legszebb legégszesebb helyén.

II. Lőránty Zeuzsanna-ut 3. Teljesen modern berendezés. Olcsó árak. Kívánatra értesítőt küld az Igazgatóság.

Évzáró tornaünnepély. A reál-gymnázium holnap vasárnap délután 1/2 5 órai kezdettel tartja évzáró tornaünnepélyét az SBTC sporttelepén. A műsor a következő: 1. Felvonulás. 2. Hísekegy. nusz Előadja a Bányazenekar. 3. Zenés szabadgyakorlat. Előtornász: Koncz Lajos III. oszt. tanuló. 4. Atlétikai bemutató. Vezető: Ujj Gyula VI. oszt. tanuló. 5. Fábót gyakorlat. Előtornász Gáspár Ernő V. oszt. tanuló. 6. Öklöző labda bemutató. 7. Csapattorna bemutató. Vezető: Forgó István IV. oszt. tanuló. 8. Mozgás torna. Előtornász: Hoffmann Imre VI. oszt. tanuló. 9. Kézilabda bemutató. 10. Himn. Előadja a Bányazenekar. Belépődij nincs. Szíves adományokat a Sportkör javára köszönettel fogad és nyugtáz a Sportkör vezetősége.

Az OMKE salgótarjáni kerülete fűszerszakosztálya tiltakozó gyűlést tartott a lisztforgalmi adó felemelése ügyében. A gyűlésen elkeseredéssel tárgyalták a kormány újabb drágasági szándékát. Főleg fokozta az elkeseredést Salgótarjánban az, hogy Salgótarján munkásváros, ahol a fogyasztók 80 százaléka munkásokból áll, akik a redukált üzemi munkabérek mellett alig keresik meg a kenyérrelvált, mert az átlagos kereset 50—60 pengő. A kereskedő rá van kényszerítve, hogy munkásnak hitelezzen, mivel azok nagy százaléka régi tartozásért 200—250 pengővel adósok és ha nem hitelez, legalább abban a keretben, mint amennyit átlag havonként fizet, ki van téve annak, hogy régi követelését elveszíti. Ezért a legtöbb kereskedő csőd szélén áll, hitelt nem kap és kinnlevőségét nem tudja beszédni. Nem közömbös a kereskedő szempontjából, hogy egy kg. liszt 36 fillár volt és most meg alcarják drágítani, mert az a munkás, akinek havonként 40 kg. liszt kellett, az ezután is annyit fog vásárolni, mert a kenyér a fő táplálék, fizetni ellenben ugyanannyit fog, mint az olcsó lisztárak mellett. Így csak növelni fogja a tartozását és a kereskedő tönkretűnését csak siettetni fogja ez az állapot. A szakosztály úgy határozott, hogy csatlakozásra hívja fel az ország összes fűszer- és lisztkereskedőit a lisztforgalmi adó felemelése ügyében, hogy tiltakozzanak a kormány drágító szándéka ellen.

Szülői értekezlet a gimnáziumban. F. hó 24-én kedden délután tartott szülői értekezleten igen sok gimnáziumba járó gyermek szülője jelent meg bizonyosságul a tanári kar értékes munkássága iránti elismerésnek. Az értekezletet az egész tanári kar jelenlétében Szabó Lajos igazgató nyitotta meg. Megnyitójában értékes megállapításokat közölt a jelenlevőkkel a gyermek és szülő, szülő és tanár közötti viszonyról. Szülőnek és tanárnak állandó permanenciában kell lenni, hogy a gyermek fejlődését figyeljék és irányítsák, mert minden mulasztás nemcsak a gyermek, de a nemzet életében is megbosszulja magát. Semetkayné Swanda Margit tanárnő „Szülői szeretet és a jövő nemzedék” című előadása képezte az értekezlet gerincét és magvát, de megható szépségét is. Kezdve az anyák önfeláldozásán végig vezet a szülői szeretet helyes útjain. Nem lehet csak a tanárt okolni a tanulmányi elmaradásért, ez a gyermeknél kivül a szülőknél és a korszellemben is keresendő. Egy példát mondott el Salgótarjánba jövelelnek idejéből, amely egy ferde felfogásu apának, egy helytelenül értelmezett szülői szeretetnek kinövésére mutatott rá. Az ifjúság idealizmusának, munkakészségének, vallásos hitének, tekintélytiszteletének fentartását sürgette, amit csak a szülők helyes fegyvermezése valószínűsíthet meg. Kilenc tanácsot adott a szülőknek a helyes gyermeknevelés mikénti végrehajtására. Semetkayné eddig is kiváló képességekkel rendelkező tanárnak ismertük, de e mélyeséges hit, alapos megfigyelés, nagy pedagógiai elvekkel fűző előadásával még több, még nagyobb elismerést és tiszteletet váltott ki belőlünk. Örülhet az a szülői társadalom, amely ily tanásterületre bízhatja gyermekét, amelynek ily melegsívű, nagytudásu tagjai vannak. Szabó igazgató a szeretetet és türelmet ajánlva még a szülők figyelmébe berekesztette az értekezletet, amely után az egyes szülők gyermekeik tanáraival tartottak az előmenetelről beható megbeszélést.

A hősök emlékünnepe a f. évben május hó 29-én, vasárnap tartjuk meg. Ezen a napon az összes vallásfelekezetek templomaiban d. e. 10 órakor hazafias ünnepi Isteni tisztelet fog tartatni. Az Isteni tisztelet után a város közönsége a Piac téren felállított Hősök emléket megörökítő szobor ele vonul s ott 11 órai kezdettel hazafias ünnepélyt rendez. Az ünnepély méltóságának sikere érdekében felkérem a város hazafias közönségét, hogy ez alkalommal házaikat lehetőleg gyászfényolos nemzeti színű lobogókkal feldiszníten és úgy az isteni tiszteleteken, mint az ünnepélyen részt venni szívesek legyenek. Egyben felkérem a városban működő társadalmi és ifjúsági egyesületeket, valamint a hadirokkantak egyesületét, hogy az ünnepélyre a lehetőség szerint testületileg zászlók alatt vonuljanak fel. Az ünnepély műsora falragaszokon. Dr. Förster Kálmán polgármester.

Apró hírek a kuliszák mögöl. Lelkes iramban folynak a próbák Zilahy: Tábornok című színművéből. A 25-ös emlékbizottság ezzel a díszelőadással szándékszik egy szórakoztató, művészi és felejthetetlen estét nyújtani az ünneplő vendégeknek és a vendéglátó salgótarjániaknak.

Mindenki büszkén bizik az emlékünnepprogramjának győzelmében. Ezt nem is lehet csodálni: ahol József főherceg őfensége a tábornagy és Csontos Gyula — a Tábornok.

Szabó Pista, a műkedvelő gárda népszerű, agilis és molett főművésze, állítólag, közismert szerénységével azt mesélte, hogy a Tábornokban olyan nagy lesz, mint a kiváló vendégművész, Csontos Gyula. Jómájuna elhiszük, hogy a legkitűnőbb partnere lesz a Vígsház ragyogó tehetségű művészenek, de olyan nagy sohse lesz mint Csontos Gyula. Még olyan nagy sem mint Baráth Béla.

Helyhiány miatt a Cserobogarak írtásáról, Magyarországi Bányamunkások hangversenyéről, A revizió nagygyűlésünkről és a Kárpát Egyesület közgyűl. szülő becszámolókat panaszlapunkban feljegyzett leveleket a nagyállomás rendcsinálásáról és a jég házhoz viteléről jövő számunkba hoztuk.

A „PANNÓNIA” ujonnan átalakított kerthelyisége megnyílt!
Ármaikat az egész vonalon leszállítottam!
Esténként és ünnepnapokon délelőtt:
Radics Jenő cigányzenekara
és a
„Frutty Melodie Band”
Öttagu fővárosi szalonzenekar felváltva hangversenyez.
Társas vacsorák, esküvői lakomák izléses, jutányos és szakszerű rendezését vállalom. Hónapos szobák — télen gőzfűtéssel — privátáron kaphatók.
Zóna reggeli 30 fillér.
Pontos és figyelmes kiszolgálást, a m. t. közönség kényelmét és szórakozását előre is biztosítja
Nagy József
tulajdonos.

